

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpoznaniu wniosku z dnia 2 marca 2020 roku, odmówił M. A. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, przed dniem 1 I 1999 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych ani w rozumieniu art. 32 lub 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 XII 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924). Zakład poinformował, że za okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach od 1 stycznia 2009 r., zgodnie z art. 38 ustawy pomostowej, płatnik składek zobowiązany jest do złożenia druków (...) do 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok. W przypadku wystąpienia z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

Ponadto Zakład odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej, powołując się na przepis art. 4 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924), ponieważ wnioskodawca nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009 r. okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej, wynoszącego co najmniej 15 lat, tj. pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Jednocześnie Zakład podał, że na podstawie dowodów dołączonych do wniosku, przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w liczbie 1 rok, 8 miesięcy i 29 dni, składkowe w liczbie 32 lat, 1 miesiąca i 14 dni, co sumarycznie dało staż w liczbie 33 lat, 10 miesięcy i 13 dni, a nadto staż w szczególnych warunkach w ilości 18 lat, 16 dni.

/decyzja k. 10 akt ZUS/

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie się w dniu 20 kwietnia 2020 roku uznając wymienioną decyzję za krzywdzącą, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Odwołujący wskazał, iż złożył 3 świadectwa pracy potwierdzające prace w piekarniach.

/odwołanie k. 3 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 maja 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 8-9/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. A. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 23 czerwca 1978 roku do 18 lutego 1994 roku wnioskodawca zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Gminnej Spółdzielni (...) w P., na stanowiskach: pomocy piekarza, piekarza stołowego, starszego piekarza i piekarza zmianowego.

/świadectwo pracy k. 11 akt ZUS/

Od 15 listopada 1998 roku do 31 grudnia 2010 roku oraz od 1 sierpnia 2013 roku do 10 stycznia 2017 roku odwołujący pracował w Piekarni (...) spółce cywilnej M.U. S. w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku piekarza.

/świadczenia pracy k.12- 13 akt ZUS i k. 8 akt rentowych ZUS/

Wnioskodawca udokumentował bezspornie łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 1 rok, 8 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych, 32 lat, 1 miesiąca i 14 dni okresów składkowych, łącznie 33 lata, 10 miesięcy i 13 dni.

/okoliczność bezsporna/

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oddalił wnioski dowodowe wnioskodawcy o załączenie oświadczeń świadków, na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ dowody te nie mogły mieć wpływu na decyzję sądu. W pierwszej kolejności podkreśli należy, iż dowody z oświadczeń świadków mogą stanowić jedynie dowód tego, iż osoby te złożyły takie oświadczenia woli, a nie że treść w nich zawarta jest prawdziwa. W takiej sytuacji sąd mógłby jednak z urzędu dopuścić dowód z zeznań tych świadków, jednak zważywszy na pozostałe ustalenia poczynione w sprawie dowód taki byłby zbędny. Załączona dokumentacja nie wskazuje bowiem, aby odwołujący wykonywał kiedykolwiek prace w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Praca wskazywana przez wnioskodawcę mogłaby być co najwyżej uznana za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a to jest niewystarczające do przyznania emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki nabywania prawa do emerytury pomostowej określa ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

Podkreślić należy, że ustawa o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Najogólniej rzecz ujmując celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę powinny zostać zaspokojone. Ustawa ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania emerytury pomostowej do osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) rozpoczęły przed 1 stycznia 1999 r. (art. 4 pkt 5 ustawy). Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny emerytura pomostowa ma być „pomostem między dotychczasowym systemem z licznymi możliwościami przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym i nowym systemem, w którym tego typu rozwiązania będą wyjątkiem” (uzasadnienie wyroku z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09, (...) 2010 nr 3, poz. 21). Wskazany wyżej cel ustawy realizują w najbardziej widoczny sposób jej przepisy określające przesłanki nabycia emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 ustawy prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn,

4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,

5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,

6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3,

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z art. 4 wynika, że jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez ustawę stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 r., wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność spełnienia przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawa o emeryturach pomostowych .

Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy według którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przytoczony przepis zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem.

Należy podkreślić, iż jedynie łączne spełnienie wszystkich przesłanek uprawnia do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, III AUa 1664/12). Innymi słowy nie spełnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 4 cytowanej ustawy pozbawia wnioskodawcę prawa do emerytury pomostowej.

W niniejszym postępowaniu niesporne było, iż wnioskodawca, który wiek 60 lat osiągnął w dniu 21 marca 2020 roku, udowodnił 33 lata, 10 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Niespornym jest, że wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy, bowiem nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie spełniła warunków określonych w art. 4 pkt 6 ponieważ po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy, a także nie spełnił warunków z art. 4 w zw. z art. 49 ustawy pomostowej ponieważ na dzień 1.01.2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Na podstawie z kolei art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r.

Natomiast zgodnie z art. 38 ust. 1 cytowanej ustawy płatnik składek przekazuje informację o pracowniku, za którego był obowiązany opłacać składkę na (...), zawierającą następujące dane: 1) nazwisko i imię, 2) datę urodzenia, 3) numer PESEL, a w razie gdy pracownikowi nie nadano numeru PESEL - serię i numer dowodu osobistego lub paszportu, 4) okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, 5) kod pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w przepisach art. 33 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - zwaną dalej „zgłoszeniem danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze”. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze płatnik składek przekazuje do Zakładu do dnia 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku wystąpienia pracownika z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w danym roku kalendarzowym, płatnik składek przekazuje do Zakładu w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku. (ust. 3). Jeżeli z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej pracownik wystąpi przed przekazaniem zgłoszenia danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze za poprzedni rok kalendarzowy, w terminie, o którym mowa w ust. 3, płatnik składek przekazuje do Zakładu także zgłoszenie za poprzedni rok kalendarzowy. (ust. 4).

W rozpoznawanej sprawie podstawą odmowy przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej było ustalenie, że wnioskodawca nie spełnia warunku, o którym mowa w art. 4 pkt. 6 ustawy o emeryturach pomostowych. Warunkiem tym jest wykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to jest pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub nr 2 do tej ustawy. Zdaniem organu rentowego wnioskodawca nie spełnił także warunków przyznania prawa do emerytury pomostowej w oparciu o przepis art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie spełnił określonej w pkt. 3 tego przepisu przesłanki wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy, przed dniem 1 stycznia 2009 r. Spełnienia przez wnioskodawcę pozostałych warunków przyznania emerytury pomostowej określonych w art. 4 i art. 49 ustawy organ rentowy nie kwestionował.

Spór sprowadzał się w takim razie do tego czy prace wykonywane przez wnioskodawcę do dnia 31 grudnia 2008 r. lub po dniu 1 stycznia 2009 r. można zakwalifikować do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane

w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 ustawy (ust. 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 lub ust. 3 art. 3 (art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Przy tym w art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych nie chodzi o wymiar czasu pracy określony w umowie o pracę, lecz o wymiar czasu pracy faktycznie wykonywanej w narażeniu na czynniki ryzyka, które powodują, że dane prace są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Dlatego też dla uznania, iż praca jest wykonywana w szczególnych warunkach, nie wystarcza określenie w umowie o pracę, że pracownik został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na konkretnym stanowisku, z zajmowaniem którego związana jest jedynie (potencjalna) konieczność wykonywania prac wymienionych w wykazie prac w szczególnych warunkach, stanowiącym Załącznik Nr 1, lub szczególnym charakterze stanowiącym Załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, ale niezbędne jest, aby prace takie rzeczywiście wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla niego dniówkę roboczą. (por wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 22 lipca 2013 r. III UK 106/12 Legalis Numer 787672)

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony po 31.12.2008 r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wszystkie sporne okresy zatrudnienia, które w ocenie wnioskodawcy były okresami pracy w warunkach szczególnych, wiązały się z pracą w piekarni.

Podkreślenia wymaga też, że na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które przed dniem 1 stycznia 2009 r. osiągnęły wymagany okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury pomostowej wg art. 49 pkt. 3 ustawy nie uwzględnia się bowiem okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. Jest to wyraz realizacji ogólniejszej zasady, zgodnie z którą prawo do emerytury pomostowej przysługuje wyłącznie osobom, które w okresie swojej kariery zawodowej wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Praca w charakterze piekarza nie odpowiada żadnemu z rodzajów pracy wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do tej ustawy. Okoliczności te skutkują uznaniem, że odwołujący nie spełnił wszystkich warunków, o których mowa w art. 4 i art.49 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd zważył, że praca piekarza spełniała przesłanki pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.), będąc wymienioną w Wykazie A w poz. 11 działu X – prace przy wypieku pieczywa, stanowiącym załącznik nr 1 do tego rozporządzenia.

Należy jednak zauważyć, że odwołujący zdaje się utożsamiać fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych.

Powyzsze zalozenie jest oczywiscie bledne, poniewaz stanowiący załącznik do ww. rozporządzenia Wykaz A, do prac w warunkach szczególnych zaliczał pracę na znacznie większej liczby stanowisk, niż to czyni załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Skoro więc ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i jednocześnie na dzień 1 stycznia 2009 roku nie legitymuje się okresem co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to nie przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE;

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.

5 I 2021 roku.